

ICOMOSin Suomen osasto ry
ICOMOS Finland

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2025

ICOMOS Suomen osaston hallituksen esitys 4.11.2024
vuosikokouksen päätettäväksi

Osaston toimintaperiaatteet

ICOMOSin Suomen osasto on kulttuuriympäristön asiantuntijaverkosto ja rekisteröitynyt yhdistys, joka edistää historiallisten rakennusten ja alueiden säilyttämistä, tutkimusta ja restaurointia. Osasto toimii osana maailmanlaajuisista ICOMOSia osallistuen alan periaatteiden kehittämiseen järjestön tieteellisissä komiteoissa ja työryhmissä sekä hallintoon kansallisena komiteana. Se osallistuu kulttuuriperintöalan kehittämiseen tekemällä tunnetuksi rakennettua kulttuuriperintöä, sen arvoja ja alan käytäntöjä sekä esittelee kansainvälisiä linjauksia kansallisesti tapahtumissa, julkaisuissa, jäsenviestinnässä ja kotisivuillaan. Osasto edistää kulttuuriperintöalaan liittyvää kriittistä keskustelua ja tiedonvälitystä ottaen kantaa rakennussuojeluun, restaurointiin ja kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyviin kansainvälisiin ja periaatteellisiin kysymyksiin.

Osaston tieteellisten komiteoiden jäsenten toiminta välittää myös suomalaisten asiantuntijoiden osaamista kansainvälisen ICOMOSin laajoille asiantuntijaverkostoille ja yhdessä laadittuihin linjauksiin. Osaston edustaja osallistuu mm. ICOMOSin neuvoo-antavan komitean ja Eurooppa-ryhmän kokouksiin sekä yhteisiin sisältö- ja hallintoasioita koskeviin valmisteluihin ja neuvonpitoon. Osasto osallistuu ICOMOSin kansainvälisen monumenttipäivän viettoon. Rakennusperinnön uhkatilanteissa osasto toimii tarvittaessa ICOMOSin *Heritage Alert* -menettelyn mukaisesti.

Osasto seuraa aktiivisesti kulttuuriperintöalaan liittyviä strategisia ja lainsäädännöllisiä uudistuksia samoin kuin kulttuuriperintöhallinnon muutoksia osallistuen näistä käytävään julkiseen keskusteluun.

Maailmanperintösopimuksen mukaisesti ICOMOS osallistuu kansallisen maailmanperintöstrategian ja maailmanperintösopimuksen toteuttamiseen ja toimii pyydettyinä asiantuntijana näissä asioissa. Arviointityö perustuu ICOMOSin periaatteisiin.

Osaston järjestää kokouksia, seminaareja, opintokäyntejä, dokumentteja, julkaisuja sekä muuta toimintaa ja viestintää edistämään kansallisesti alan toimintaa ja keskustelua kulttuuriympäristöjen suojelusta, restauroinnin teoriasta ja käytännön toteutuksista. Tapahtumat pyritään järjestämään hybriditapahtumina. Rakennusperinnön käytön ja restauroinnin kysymyksiin ja käytäntöihin perehdytään ja niistä keskustellaan myös opintokäynneillä kotimaan ja lähialueiden ajankohtaisissa restaurointikohteissa sekä esimerkiksi monumenttipäivän ja kulttuuriympäristöpäivän tapahtumissa.

Järjestön tieteellisen toiminnan ytimessä toimivat tieteelliset komiteat kehittävät alan periaatteita ja linjauksia kansainvälisinä asiantuntijaverkostoina. Osasto välittää tätä tietoutta Suomeen komiteaedustajiensa välityksellä. Osasto tukee alan kansainvälisiin tieteellisiin kokouksiin osallistumista matka-avustusperiaatteidensa mukaisesti ja pyrkii perehdyttämään jäsenistöään ICOMOSin kansainväliseen toimintaan. Osasto myös kääntää keskeisiä ICOMOSin kansainvälisiä linjauksia suomeksi.

Osasto tekee kansallisesti yhteistyötä myös muiden kulttuuriperintöalan toimijoiden kanssa. Näihin kuuluvat mm. Rakennustaiteen Seura ry, Suomen docomomo-ryhmä, Europa Nostra Finland, Teollisuusperinnesseura (TICCIH), Suomen Puutarhataiteen seura, Alvar Aalto -säätio, DAMY, Kaupunkitutkimuksen seura, Rakennusperintö-SAFA, ICOMin Suomen komitea, Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura, Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys, Kulttuuriympäristötutkimuksen seura ja alan oppi- ja tutkimuslaitokset.

ICOMOSin Suomen osasto on Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) jäsen ja täyttää sen jäsenistölleen asettamat tehtävät.

Yhdistyksen hallinto, viestintä ja julkaisutoiminta

Yhdistyksen henkilö- ja jäsenet ovat myös kansainvälisen ICOMOSin jäseniä. Yhdistys tilittää suurimman osan keräämistään jäsenmaksuista kansainväliselle ICOMOSille. Osaston toiminnasta vastaavat puheenjohtaja ja hallitus, jossa on kahdeksan jäsentä. Puheenjohtaja ja hallitus valitaan vuosikokouksessa. Osastolla on osa-aikaisesti toimiva sihteeri, joka hoitaa myös jäsenasiat sekä taloudenpitoon kuuluvat tehtävät yhteistoiminnassa tilitoimiston kanssa. Osaston toimintaa ohjaavat ICOMOSin vahvistamat eettiset periaatteet sekä yhdistyksen matka-avustusperiaatteet.

Tiedotustoiminta keskittyy osaston verkkosivuille www.icomos.fi. Sivustolla tiedotetaan kotimaisista ja kansainvälisistä tapahtumista, uutisista, koulutuksesta ja alan periaatteellisista ohjeista ja suosituksista. Jäsenille tiedotetaan lisäksi suoraan sähköposteilla, jäsentiedotteilla ja jäsenlehdessä, jotka linkitetään myös kotisivulle. Osaston Facebook-tiliä käytetään somealustalle soveltuvaan tiedottamiseen.

Osasto valmistaa joko sähköisiä tai painettuja julkaisuja kulttuuriperintöalan merkittävistä ja ajankohtaisista kysymyksistä ja ohjeistuksista. Julkaisuja myydään Tiedekirjassa sekä alan museoissa ja tapahtumissa. Useimmat loppuunmydyt julkaisut ovat saatavissa yhdistyksen verkkosivuilla.

Vuoden 2025 tavoitteet ja toiminta

Osasto organisoii ja osallistuu kansallisiin ja kansainvälisiin keskusteluihin edistäen kulttuuriperintöalan osaamista. Osasto järjestää jäsenistölle ja kaikille avoimia tapahtumia, joissa käsitellään ajankohtaisia suojelun ja restauroinnin kysymyksiä ja periaatteita. Osasto edistää jäsentensä toimintaa ICOMOSin kansainvälisissä tieteellisissä komiteoissa, ja jakaa kansainvälisiä asiantuntijakeskusteluja ja -linjauksia verkkosivullaan, jäsenlehdessä ja tapahtumissa. Näin osasto toteuttaa Kulttuuriperintöstrategiaa 2023–2030 tavoitteita etenkin asiantuntija- ja kansainvälisen yhteistyön sekä kulttuuriperintöosaamisen ja -etiikan sekä sisältökysymysten osalta. Keskeisiä kysymyksiä ovat rakennetun kulttuuriperinnön suojelun huomioiminen ja kansallisesti merkittävän historiallisen kaupunkikuvan vaaliminen osana Agenda 2030 kestävyysvaatimusten toteuttamista erilaisissa RKY-alueiden tehostamis-, tiivistämis- ja varautumistoimissa. Osaston edustaja osallistuu Eurooppa-ryhmän keskusteluihin rakennusten energiatehokkuusdirektiivin kansallisista soveltamistavoista.

Osaston uudet säännöt vahvistetaan vuoden 2025 aikana. Niissä on päivitetty osaston toiminnan kuvaus, varmistettu yhdistyksen toiminnan avoimuutta ja mahdollistettu monipuolisempia tulohankkimistapoja. Sääntömuutoksilla myös rohkaistaan nuorempia asiantuntijoita tulemaan mukaan osaston toimintaan.

Kansainvälinen ICOMOS täyttää 60 vuotta vuonna 2025. Suomi oli mukana heti alusta lähtien ICOMOSin toiminnassa ja vajaa pari vuotta myöhemmin perustettiin maahamme kansallinen ICOMOS. Yhdistys hyväksyttiin yhdistysrekisteriin 4.12.1967. Tukijoina olivat opetusministeriö ja Rakennustaiteen museo, toimijoina alan asiantuntijoita Muinaistieteellisestä toimikunnasta (nyk. Museovirasto), yliopistoista sekä restaurointihankkeiden suunnittelijoita. Suomen ICOMOSin alkuvaiheet kietoutuivat myös Rakennustaiteen seuran historiaan. Nykymuotoinen ICOMOSin Suomen osaston itsenäinen yhdistys perustettiin v. 1988. Osasto osallistuu kansainvälisen ICOMOSin juhlavuoden toimintaan ja tapahtumiin sekä aloittaa osaston oman juhlavuoden suunnittelun. Osasto on aloittanut vuonna 2024 historiikin laatimisen järjestäen, arkistoiden ja skannaten samalla keskeistä aineistoa, ja tämä työ jatkuu 2025.

Osasto laatii ja toimittaa verkkojulkaisuja. Osasto jatkaa tiedon välittämistä ICOMOSin rakennusperinnön ja kulttuuriympäristön suojelua edistävästä työkaluista ja menetelmistä. Osaston toiminnassa perehdytään yleisemminkin ICOMOSin, kansallisen osaston ja arviointityöhön osallistuvien jäsenten tehtäviin ja rooleihin maailmanperintösopimuksen toteuttamisessa. Osaston ja sen jäsenten asiantuntijuus on käytettävissä maailmanperintösopimuksen toteuttamistyössä mm. suomalaisten maailmanperintökohteiden kehittämistyössä sekä kohteiden arvioinneissa. Osasto avustaa edelleenkin luottamuksellisesti ICOMOSin maailmanperintötyöryhmää sen pyytämässä kysymyksissä koskien Suomessa sijaitsevia maailmanperintökohteita. Osasto jatkaa myös yhteistoimintaansa muiden kansallisten komiteoiden kanssa vahvistaakseen sekä jäsenistön asiaosaamista että osaston omia käytäntöjä. Osasto tekee yhteistyötä muiden kansallisten kulttuuriperintöalalla toimivien asiantuntijaverkostojen kanssa edistääkseen ajankohtaisten suojelutapausten asiantuntijakeskusteluja ja rakennetun kulttuuriperinnön suojelua edistävää julkisuutta.